

Por. Kowalski!
ponow przesłanie do
O d p i s. *oficjalnie T!*

Do

L. dz. 1541

NACZELNIKA PAŃSTWA I KOMENDANTA.

T.

Sprawa, którą mam poruszyć w niniejszym piśmie dotyczy jednego z oddziałów żandarmerji polowej, mianowicie przy froncie Litewsko-Białoruskim. Dowódcą oddziału jest major Emil von Engel.

Sam tytuł "von" dowodzi kim jest Pan Major. Zda-
je mi się, że po tak widocznym przykładzie, jaki Polacy mie-
li z rządów niemieckich, baronów w Rosji, Polska powinna
się wyzbyć tych Panów i władze winny bardzo ostrożnie nazna-
czać ich na odpowiedzialne stanowiska, jakim w danym wypadku
jest dowództwo oddziałem żandarmerji polowej. Czy rzeczy-
wiście zabrakło na to stanowisko Polaka? Toć major von En-
gel jest jednym z tych baronów niemieckich, którzy rządili
Rosją i zdradzali ją za niemieckie pieniądze, o miłość dla
Polski nikt ich posadzać nie może.

Postępowanie pana majora von Engla co nadto wymownie
świadczy, iż chce on sporowokować żandarmów. Używa wszelkich
śrpdków, by w nich zabić własną inicjatywę i przerobić na wzór
rosyjskich "stupajek". Dla niego nie istnieją przepisy mi-
nisterjalne, on jest panem życia i śmierci, jemu wolno czynić
bezprawia. O tem co się dzieje w żandarmerji polowej frontu
Litewsko-Białoruskiego najwymowniej świadczą meldunki złożo-
ne przez połowę żandarmów o zwolnienie, podawane przez nie-
których po trzy razy bez rezultatu.

Nie masz żandarma, któryby się nie chciał zwolnić
z pod dowództwa majora von Engla. Kto jest pan major von
Engel w stosunku do armji polskiej? Wiemy już służył w trze-
cim Pol. Korpusie i uważamy był za zdrajcę. Bliższych szcze-
gółów może udzielić generał Michaelis. Z czwartego i 10 pułku
ułanów zmuszony był wystąpić. Z Inspektoratu Jazdy został
usunięty za sfałszowanie podpisu. W nagrodę został naznaczo-
ny dowódcą Żandarmerji Polowej. Tu prowokuje żandarmów.
Oto przykłady: Komendantów patroli wysyłanych na miasto ka-
że aresztem, jeżeli nie przyprowadzą z miasta aresztowanych,
plutonowego Biernackiego kazał za to samo naznaczać na patrol
dotąd, aż się odznaczy i zaaresztuje kogoś. Czy zadaniem pol-
skiego żandarma jest aresztować niewinnych, jak to było w
Rosji? 2/ plutonowego Golbę skarał aresztem niesłusznie co
może potwierdzić dowódca plutonu ppor. Kundziez. 3/ Wbrew
istniejącemu porządkowi w wojsku polskim zabrania żandarmom
wstępu nawet do cukierni, sam zaś wyjeżdżając do Wilna
służbowo zabrał ze sobą dwie kokoty kabaretowe, które przy-
jechały na gościnne występy do Lidy. 4/ Żandarmów, którzy
przychodzą z meldunkami trzyma na baczność po 20 minut i
więcej, za każdy ruch, mrugnięcie okiem każe aresztować.
5/ Wachmistrza Kucharskiego zaaresztował za to, iż żandarmi
z którymi przyszedł na patrol nie mieli przepisanych jundurów
nie zważając że ludzie ci nie otrzymują już pół roku umun-
durowania i bielizny i chodzą we własnych ubraniach. 6/ Jadąc
do Wilna z kokotami zaaresztował 60 żołnierzy za to, że w
drodze śpiewali w wagonie. 7/ Anulował rozkaz Nr. 1402 Ministra
Spraw Wojskowych, ogłoszony w Dzienniku rozkazów Nr. 43 i nie
chce zwalniać żandarmów na zasadzie tego rozkazu, nie uważa
ją na podawane meldunki. Kto zna historję rewolucji rosyj-
skiej, ten wie iż żołdarstwo rosyjskie strasznie się zemściło
na swych oficerach za to, że byli względem nich niesprawiedli-
wi, za jednego winnego cierpiało 10 niewinnych. Komu droga jest
Polska, komu zależy by utrzymać porządek w armji, nie wzbu-
dzać nienawiści i antagonizmu między oficerami i żołnierzami
nie powinien dbać, by takie elementy jak major von Engel w
polskim Wojsku, a tymbardziej na odpowiedzialnym stanowisku

nie służyli. Mnie ta jedynie okoliczność zmusza do zwrócenia uwagi na majora Engla.

Z and arm.

Na zgodność odpisz:

[Signature]

19.9.19. pnextano:

- 1) odpis do kpt. Michajłowa
- 2 " " mjr. Krzaczkowskiego (ex. mjr. Sokolow)

- do wiadomości

19.19. 19.

[Signature]

Odpis

1540/91.

" Warnawa, 18/9-919

" Przykazu dr. Kurowski-Koriatowski, por. Waj. pol. w Nacz.

" Dow. (Sztab Generalny) Oddział IV - pol. saski f.

" Szanowny panie Kolego,

" W sprawie przytaszczenia sobie mundurów puł-
" kownika Sztabu Generalnego Wojska Polskiego przez
" rosyjнина Dienientjewa, zamieszkałego w hotelu
" "Saray", a wprowadzającego przez ppułk. Klimę, b. szefa
" Sekcji przyjeżdżać do W. P., do Kasy na Oficerskiego w Ławku,
" napisaniem służbowy raport dr. H. b. w.

" Po tym fakcie dn. 14 b. w. p. Dienientjew był
" u ppułk. Motyncewicza w Departamencie Artyler.
" M. S. Waj. i ten wydał mu świadectwo, stwierdzające
" jego polskość.

" Przyпускаjąc, że takie same świadectwo wy-
" dał i ppułk. Klim. Uważam, że takie postępowanie
" nie oficera polskiego jest nie tylko nie zgodne
" z kodeksem karnym ale i prawem, bo p. Dienieu-
" tjew nigdy nie był Polakiem, a to dla następu-
" jących powodów:

" Będzie z p. Dienientjewem od mobilizacji rosyjskiej
" w 1914 roku do Czerwca 1916 r. w jednej 22 ej dywizji
" rosyjskiej, a później w tym samym I Korpusie
" rosyjskim, gdzie Polaków było b. mało, gdyż
" dywizja w czasie przedwojennym kwaterowała
" w Kawałach gub., tym lepiej zatem wszystkim
" Polakom, a o p. Dienientjewie nigdy od nikogo
" nie słyszałem, by miał coś wspólnego z Polakami,
" przeciwnie był uważany za b. gorliwego maskala.
" Drugą przyczyną, dla której ani na chwilę nie
" mógłbym się dosukać Polakowi p. Dienientjewowi
" jest fakt, że p. Dienientjew przed wojną skończył
" rosyjską akademię sztabu generalnego w Petersburgu
" podług 2 ej kategorii. Do tej akademii Polacy
" nie byli przyjmowani, więc p. Dienientjew
" nigdy nie mógł się podawać za Polaka.
" Choć później przed końcem 1914 r. rozkazem
" Mlietaja został zaliczony w poczet korpusu
" oficerów sztabu generalnego rosyjskiego, co równo

„potwierdza, że p. Dieumentjew wówczas na-
 „pecało nie przyznawać jej do polskości.
 „Komunikuje o paucyrym, wygrany naszego na-
 „czeka Tere [=] Feliks Huskowski porucznik
 „Departamentu Artyleryjskiego.

Powyższy odpis listu porucznika
 Huskowskiego przesyłam do odpo-
 wiedniego szefstwa

4/9 919

Murawski-Kozłowski

REZERWA DOKŁADU WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 1540/51 dnia 19/X 1919 r.

załącz. Wydział.

L. D. 1541 / 71 dnia 19 / IX 1919.

3909 Nat

Do Nacelnika Państwa i Komendanta.

1541/91.

Sprawa, która nam pomurze w niniejszym
 piśmie dotyczy jednego z oddziałów Landarmee
 polowej, mianowicie przy froncie Liwsko-Białostockim.
 Dowódcą oddziału jest Major Emil von Engel.
 Sam tytuł "von" dowodzi tym jest pan major. Idzie
 mi się, że po tak widocznym przyśladzie, jaki
 państwo ma z naszymi Niemcami, baronów w
 Rosji i Polsce powinniśmy się wystrzeżać tych panów
 i wstąpić nimy bardzo ostrożnie, zwłaszcza ich
 w odpowiednich stanowiskach, jakim w naszym
 wypadku jest dowództwo oddziału Landarmee
 polowej. Czy rzeczywiście ktoś na to stanowisko
 pdał? To Major von Engel jest jednym z
 tych baronów Niemców, który przed
 Rosją i zdrałci, ja za niego nie chcę
 o nic, ale Polacy nie mogą się poszczekać na niego.
 Postępowanie p. majora von Engla ci takto
 wymownie świadczy, że chce on sprostać
 Landarmerii. Wymaga wszelkich środków, by w nich ra-
 bić własną misję, i pnieć na "wysokich
 stopniach". Dla niego nie istnieje przepisy ministerstwa
 on jest samem życiem i siłą, jemu wszystko przysię-
 gę. Onu co nie dowie, Landarmee Pol.
 Fr. Lit. Biał. Najwyraźniej wiadomo, że
 które przez potęgę Landarmee o wolności, pod-
 wane przez większość po trywnej rezultatu.
 Wież Landarmee, która się nie chce zwinąć
 z pod dowództwa Majora von Engla. To jest pan
 Major von Engel w stosunku do armii polskiej?
 Wiem, że staję w moim Pol. Stosunek i uwieram
 był tam za długi. Bliższych szczegółów nie

udzieleć jemuś elichadis. Z czerwego i drieskiego sutru
utworu umuony był wystąpić. Z inspektorjatu Jandy został
umniek za statowanie podpisu. W nagrodę został
nawracony dowódca Jand. Id. Tu przynajmniej iandermin.
Oto przystąpił: komendantowi patroli wytyłach na miasto
kierie acentem, jeśli nie przyprowadzą z miasta acentowanych.
Plutonowego Bierhańskiego za to samo kierać nawracie
za patrol dotąd ai się odruczy i za resztę kogoś.
Czy zadaniem polskiego i andarna jest acentować
niektórych jak to było w Rosji? I) Plutonowego
Golek kierać acentem, niestwierdzone co może potwierdzić
dowódca plutonu ppor. Kucharski. II) Wbrew istniejącemu
porządkowi w wojnie polskim zabrania ianderminom
wstępuć na teren do ewakuacji, sam zaś wychodzący do
Wilna Kucharski zabiera ze sobą 2 Rosjan Kucharskiego
kierie przyszedł na gościnne wyspy do Lidy. III) Zandermin
który przyszedł z meldunkami Kucharski na baczność po
to niestety i więcej za kerdę niekiedy mnie więcej niemi
kierie acentować. IV) Wack niestety Kucharskiego zaenkwat
za to iż iandermin z który przyszedł na patrol nie mieli
prepisanych meldunków nie zabrał się ludwie ci nie otrzymują
jaki pot rku umiędziarowania i białiny i chodzą we własnych
ubraniach. V) Jadąc do Wilna z Kucharskim zaenkwat
60 żołnierzy za to iż w drodze śpiewali w wagonie. VI) Andelant
Kucharski 1402 kliniska sprawy Kucharskich, ogłosił w dwie minuty
~~z Kucharskim w Warszawie 43 i nie chce uwalniać~~
~~Kucharskiego~~ i nie chce zwolnić ianderminów na rozkaz tego wójtów
nie uwalniając na podany meldunki. Pro na historyę Kucharskiego
Kucharskiego ten nie iż iandermin wyjątkie Kucharskiego zenić to na
swoich oficerach za to iż byli walcem nie niesprawiedliwi, za
jednego innego cierpiat. O niektórych. Stomu droga jest
Polska, Stomu Wilny na tym by utrzymać porządek w armii:
nie uwalniać niemiędzy i andelant widać między oficerami i
ianderminem ten porządek abaż by takie elementy jak Major
von Engel i Polken Jandermin a Kucharskiego na odpowiednich
stanowiskach nie stawić i unie za jedynie dla czość i unie
do uwalniać unie na uwalniać Engel. Zandermin.